

TIMOTEORE

Pablo jóasugueripū

Ãñuduticorigue

1 ¹⁻²Timoteo, yuu Pablo muuh rē ãñudutia. Cõamacã marírē netõnérigh, teero biiri Jesucristo too síropu puthaatigudu dutirómena yuu cüuyere wededutigú beserigu niiã. Muuh Jesuré padeogá, yuu macã tiiróbiro niiã.

Cõamacã marí Pacu, teero biiri Jesucristo marí Õpü muuhrē ãñuré ticoaro; bóaneo ññaarõ; ãñurõ niirecutiri tiiáro.

Diamacã niihérere buedutiririgue

³Yuu Macedonia ditapu wáagh, muuhrē bayiró jíírirobirora tii-macã Éfesopu puthácumuña. Toopúre diamacã bueherare tee-re buedutirijáña. ⁴Atibáreco ma-quẽ wedeseamarere tuonuhúseri-jáárõ. Teero biiri cüaya wedera tiatopu macãrã cüã jiimuháatiri-guere tuonuhúserijáárõ. Teeré tuonuhúsera búri peti cãmerí cúasori tiiádacua; Cõamacã tii-dutfrere tiirícu. Cüürê padeone-móricua.

⁵Múärê cãmerí maírí boogá, teero dutia. Ñañaaré manirã, ãñurõ yeeripúnacutira, jíiditoro manirõ padeorá cãmerí maídadacu.

⁶Apérá teero biiriya. Noo booró wedesejáya. ⁷Moisére dutiré cüúriguere buedugamicua. ãñurõ tee bueré maquêrê masripacara, diamacã tiiróbiro bueeya.

⁸Marí masiã: Tee dutiré ãñuniã, marí teeré ãñurõ bue, diamacã tiiátã. ⁹Ateré tuomasírõ booa: ãñurõ tiirá dutirére booríya. Bii-ro tiirápere dutirére cüürõ booa: Dutirére netõnucárãrẽ; dutirére tuoridojárãrẽ; ñañarãrẽ; Cõamacã dutirére netõnucárãrẽ; Cõamacãrẽ quioníremena ñnahérãrẽ; cüye bueré maquêrê boohérate; pacuré, pacoré siárãrẽ; niipetira basocáre siárãrẽ; ¹⁰ápéráména ñañarõ ñeeaperare; ûmuá sesaro numiámena tiiróbiro tiiránore; basocáre yaa, dúarare; jíiditore-pirare; “Cõamacãmena jííá” jíiditorare; Cõamacã bueré niipacari, meréa buecoterare cüürõ booa. ¹¹Tee bueré Cõamacã netõnére queti maquẽ niiã. Cüã ãñunetõjõágú yuure tee ãñuré quetire buedutiwi.

Cõamacã Pablore bóaneo ññarigue

¹²Marí Õpü Jesucristore usenire ticoa. Cüã yuure ñnagú, “yuuh dutirére ãñurõ tiigúdaqui” jíí wacúgú, cüã buerére buenuhusegu-

dare sōnecorigu niiwī. Teero sōnecogu, yħure tutuarere ticorigu niiwī. ¹³Too sūgueropu yħu cūrē ñañarō wedesepacari, cūrē padeoráre ñañarō netōrī tiipacári, cūye maquérē buijāpacari, yħure sōnecorigu niiwī. Yħu cūrē padeorére masíriwu ména; yħu tiirére tuomasíriwu. Teero tiigú, yħure Cōāmacū bóaneo īñarigu niiwī. ¹⁴Marī Őpū ãñuré petire yħure ticowi. Cū yħure Jesucristore ãñurō padeorí tiiwí. Cāmerí maří tiiwí.

¹⁵Ate yħu wedeseadare diamacā niiā; niipetira ateré padeoró booa: Jesucristo Cōāmacū dutirére netōnucárarē netōnégħudu atibúrecopure atirigu niiwī. Yħurá niipetira nemorō netōnucárigu niiā. ¹⁶Teero niipacari, Cōāmacū yħure bóaneo īñawī. Cū yħure teero tiirémena Jesucristore padeoádarare cūbóaneo īñarére ēñosħuguéwi. Cūbóaneo īñaré petirícu. Yħure bóaneo īñarirobiora cūrē padeoádarare bóaneo īñagħdaqui. Cārē cūmena catiri tiigħadaqui. ¹⁷Teero tiirá, Cōāmacūrē padeoré choáro; cū ãñurō tiirére usenire ticoaro. Cū Őpū niiré petirícu; diariqui; cū bauħegħu niiqui; sīcūrā niiqui; masīgħu niiqui. Cū niipetira Őpū niirucujārō. Teerora niiarō.

¹⁸Timoteo, mħu yħu macū tii-róbiro niiā. Teero tiigú, mħurē dutia. Too sūgueropu marīya weder Cōāmacū wāmemena mħurē wedewa. Cāa wederirobirora

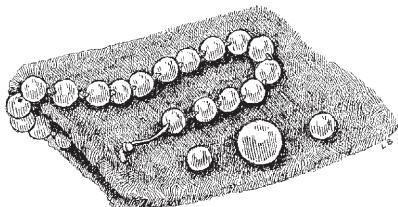
yħucā mħurē ateré dutia: Tutu-aromena duuró manirō ãñurō tiirére tiirucújāna. ¹⁹Diamacū pa-deoyá. Ñurō yeeripūnacħtirucu-jāna. Sīquerà ãñurō catirí yeeri-pūna chodugáhera cūbā Cōāmacūrē padeorére ditiri tiicúa. ²⁰Tee-rora wáyú Himeneorē, Alejandro. Teero tiigú, “Satanás booró tiiáro” jīñwū. Cūbā cūbbooró tii, ñañarō netōári siro, Cōāmacūrē ñañarō wedesenemoribocua sūcā.

Cōāmacūrē usenire ticoré buerigue

2 ¹Ateré dutisħuguegħda: Cōāmacūrē usenire ticorémena niipetiraye niiādarere sāibosáya. ²Ópārārē, niipetira dutiráre sāibosáya. Cāmeríquere manirō ãñurō niirecħtiada jīrā, Cōāmacū boorére tħiáda jīrā, basocámena queoró niirecħtiaro jīrā, cūrē sāibosáya. ³Marī teero tiiré ãnuniā. Cōāmacū marīrē netōné-għu teero tiirí tħasaqui. ⁴Cōāmacū niipetira netōnónorira niirī boozqu. Teero biiri diamacū maquérē masīrī booqu. ⁵Cōāmacū sīcūrā niiqui. Basocu sīcūrā niiqui basocáre Cōāmacūmena wedesebosa-għu; Jesucristo cūbārā nii. ⁶Cū niipetira basocá ñañaré tiiré wapa wapatīgħu, diabosarigu niiwī. “Teero wáaadacu” jīrito jeari, tee quetire wedebauanenoyiro. ⁷Cūye quetire wededutīgħu, cū beserigħu niirī, Jesús yħure sōnecorigu niiwī. Judíoa niihērārē

buedutirigü niiwí. Teero tiigü, diamacü maquérë buegü, “tee maquérë padeoyá” jíi buea. Diamacü jíi. Jíiditogü mee tiia.

⁸Teero tiigü, noo marí wáaro-pa ümuaárré cùare manirá, tutiré manirá, ñañaré manirá wámo súumhóco, Cõamacüre sáñir booa. ⁹Numiáca cüä sáñarucuro-birora sáñarö booa. Cüäre ãñurö jearénoré sáñarö booa. Cüäye púa wapapacáremena mamarijá-ärö; teero biiri cüäye ópüüriré

Perlas

oromena, perla wapapacáreperi-mena mamarijáärö; teero biiri suti wapapacáre sáñarä, “biiro biia yuuya” jíi wáçúrä mee sáñaa-ärö. ¹⁰Biirope tiiáro: Ññurö bau-dugára, Cõamacüre padeorá numiá tiirucúrenoré tiiáro. Ññurö tiirémena ññurá niiärö. Ápéräré tiiápu, ññurö tiiáro. ¹¹Ditamaní-rö, padeorémena ññurö buerére thoáro. ¹²Basocá neári, ümuaá-suguero numiárë buesuguerijärö booa; ümuaárré dutirijáärö. Ditamanírö niijáärö. ¹³Biirope niiä: Cõamacü Adánre tisuguéyigü. Too síro Evare tiiyígü. ¹⁴Adán jíi-

ditonoriyigü. Numiópe jíiditono-yigo. Teero tiinórigo niijigö, Cõa-macü dutirére netõnucáyigo. ¹⁵Coo teero tiirí siro niipacari, numiá põnacutíri, cüäre netõri tiigüdaqui. Cüä diamacü tiiréme-na Cõamacüre padeorí, ápéräré maíri, ñañaré manirá niirí, teero tiigüdaqui.

Suonírá maquë

3 ¹Ate diamacüra niiä: Jesuré padeorí põna macäräré suonígü^a sáñadugagü, ññurére tiidugágü tiii. ²Teero tiidugágüno bii-ro niigü niirö booa: “Ñañaré tiigü niiä cüü” jíinoña manigü; sícörä numocutigü; ñañaré tiidugágü wáçütutuagü; ññurö wáçü bese-masigü; ápéräré quioníremena iñanogü; wáari basoca cüüya wii-pü jeari, ññurö bogagü; ápéräré ññurö buemenigü niirö booa. ³Teero biiri cümuigü, cáméríqué-gü nirijärö booa; tutiro manirö basocáre ññurö tiigüno niirö booa. Niyeru bayiró peti ugari-peagü nirijärö booa. ⁴Cüü cüüya wii macäräré ññurö dutimasigü niirö booa. Cüü põnaré padeoré-mená yuuri tiigü niirö booa. ⁵Cüü cüüya wii macäräré duti-mashégü, Cõamacüre padeorí põna macäräré toorá nemorö co-temasíiboqui. ⁶Sicato padeonu-cágü nirijärö booa. Apetó tiigü, cüü “yuuri ápérá nemorö uputí macü niiä” jíi wáçuboqui. Cüü

^a3.1 Españolmena: obispo, obispado, episcopado; portuguésmena: bispo.

teero wācūgū, Satanás tiiróbiro ñañarō wācūgū tiiquí. Cūucārē Satanárē tiiróbirora Cōāmacū ñañarō tiigúdaqui. ⁷Teero tiirá, Jesuré padeohéracā “cūhrá ãnurō tiii” jīnogū niirō booa. Teero jīriatā, cāa cūhrē wedesābocua; Satanás cūhrē diocójāboqui sáa.

Tiápura maquē

⁸Tiápura^b suonírā tiiróbiro padeonórā niirō booa. Diamacū wedeserano niirō booa. Vino wā-nirā, ñañaré tiirémena niyeru wapatára nirijárō booa. ⁹Jesucristo too suguero masñña maniriguere ñenorígū niiwī. Teeré masijirā, ãnurō yeeripūnacutiremena padeorá niirō booa. ¹⁰Cħārē sōnecoadari suguero, cāa tiirécutirere ãnurō masirō booa. “Ñañaré tiirá niiyá cāa” jīnoña manirárē ñiarā, sōnecoro booa. ¹¹Cāa nūmosánumiācā teerora niirō booa: Padeonórā; queti jīlhérā; ñañaré tiidugára, wācūtuvara; ãnurō tiirá niirō booa. ¹²Tiápura sīcōrā nūmocuti-aro. Cāa pōnarē, cāaya wii macārārē ãnurō dutimasírō. ¹³Cāa tií-apurere ãnurō tiirí, cāarē basocá “ãnurō tiiyá” jīñadacua. Jesucristore cāa padeorére cuiro manirō wedenemoādacua.

Marī padeoré maquē

14-15 Timoteo, “yuu muu phtopu máata wáaguda” jīñ wācūmiā.

Apetó tiigú, máata wáaribocu. Máata wáahegū, Cōāmacāyara niirecūtirere masiärō jīigū, muu-re jóaa. Marī Cōāmacāyara Jesuré padeorí pōna macārā niiā. Marīrā Cōāmacū catirucuguye dia-macū maquērē wederá niiā. ¹⁶Marī padeoré tīatopu masñña maniré niimiyiro. Mecūtigā “uputí maquē niiā” jīñmasñña marī. Ateré wācūña:

Cristo marī tiiróbiro õpū-
cūtigū bauáyigū.

Espíritu Santo cūhrē “ãnugū
peti niiī” jīñ masirī tiiyí-
gu.

Ángelea cūhrē ñayira.

Cūuye quetire niipetire dita
macārārē wedenoā.

Atibárecopure basocá cūhrē
padeoóya.

Cōāmacū cūhrē ñumhāsepuh
néemuāwayigū.

Diamacū padeohéra tiiré

4 ¹Atibáreco petiádari suguero wáadarere Espíritu Santo marīrē ãnurō masirī tiiquí. Siquérā Jesuré padeodúadacua. Wātiā jīditorere, teero biiri wātiā buerére thonunúseadacua. ²Cħārē buerá diamacū wederábi-ro wedepacara, jīñditoya. Cāa wācūrépū “ñañañiā” jīñrére yuu-nemoriya. ³Basocá wāmosiádu-gari, cāmotáaya. Siquéñe yaarére yaadutiriya. Cōāmacūpe tee yaa-

^b3.8 Tiápura suonírārē tīapuyira ateména: Cōāmacāyere bueyira; Cōāmacāyere buerí wiire quēnocotéyira; niyeru seecotéyira. Pecasāyemena: diácono.

rére tiiríghu niiwī. Teero tiirá, marí Jesuré padeorá diamacú maquérē masírā cüürē usenire ticoari siro, yaamasíä. ⁴Niipetire Cōamacú tiiré ãñuré niiä. Doorijárō booa. Cüürē usenire ticotoa, yaa-ri, ãñuniä. ⁵Cōamacú teeré “ãñuniä” jíitoayigú. Teero tiirá, marí cüürē usenire ticori, tee yaarére ãñuré wáari tiiquí.

Timoteore tiidutírigue

⁶Muu Jesuré padeoráre teeré wedegu, Jesucristore ãñurō padecotegu niicu. Teero tiigú, “marí Jesuré padeoré maquérē yuu buerucua” jíirére ñenogúdacu. Teero biiri “marí bueré ãñurére yuu tuonuhúsea” jíirére ñenogúdacu.

⁷Atibáreco maqué wedeseamarere tuoríjána. Tee marí niirecutirere tiiápuria. Jíitamare niiä. Nemoró Cōamacú boorére tiirucújána. ⁸Maríye òpúurí tutuari tiiré marí tiirucúri, ãñuniä. Cōamacú boorépere tiiríporipereja, toorá ãñunemoä. Teero tiiró, marí catirí burecorire, too síropu marí niiädari burecorire ãñurō wáari tiicú. ⁹Tee diamacúrā niiä; niipetira teeré padeoró booa. ¹⁰Cōamacú catirucugú niiñ. Cúñ niipetirare netónégú niipacu, cüürē padeorá dícu-re netónégú niiñ. Cúñ too síro marírē ãñurō tiiádarere wácuña. Teeré useniremena wácuña, Jesucristoyere wede, ñañarō netó, bayiró padea.

¹¹Teeré bue, tiidutíya. ¹²Muu mamu niirémena ápérá muuré tuodugáribocua. Teero wáari jíigú, Jesuré padeoráre ãñuré queoré ñenoñá. Ñañurō wedeseya; ñañurō tiirécutiya; cámérí mañá; Jesuré ãñurō padeoyá; ñañaré manigú niiña. ¹³Yuu toopú jeaadari suguero, neärárē Cōamacúye queti jóaripúrē bueññoña; cüärē “biirope niirecútiya” jíi wedeya; Jesuyé padeoré maquérē bueya. ¹⁴Cōamacú muuré “biiro tiigúdu niigúdaqui” jíiriguere tiirucújána. Butoá muuré ñaapeórito, teeré Cōamacú ticolorigú niiwī.

¹⁵Teeré wácuñuhuse, ãñurō tiirucújána. Teero tiirí, niipetira muu ãñurō tiiwárere ñañadacua.

¹⁶Muu tiirécutirere, muu buerére ãñurō wácuña, “¿diamacú nii-miito?” jíigú. Teeré tiirucújána. Teeré tiirá, muu, teero biiri muurē tuorácá netónénoădacua.

Jesuré padeorámena biiro tiiyá

5 ¹Bucure tutirijána. Muu pacure wácuñutuare ticogú tiiróbiro wedeya. Mamaráre muu baira tiiróbiro wedeya. ²Butoá numiárē muu pacosánumiá tiiróbiro wedeya. Mamará numiárē muu baira numiá tiiróbiro ñañarō wácuñrō maniró wedeya.

³Wapewia numiá tiiápunoña maniráre tiiápuro booa. ⁴Wapewio coo pôna, coo párámerá chourí, cùñ coore tiiápuaro. Cùñ tiiápuremena cùñaya wederare cùñ padeorére ñenosuguéaro. Teero

tiirá, cūā pacusūmūärē, n̄ecūsū-mūärē tiiápucāmecua cūärē ma-sōrigue wapa. Teero tiiré Cōāmacū ñinacoropu ññuré niiā. Cūū tee-re iñagū, useniqui.⁵ Wapewio tii-ápuya manigō sícō niigópe Cōā-macū tiiápurer e yueco. Teero tii-gó, búrecori, ñamirí teero sāri-cújáco.⁶ Wapewio coo booró tii-ámajágō, catigó niipaco, diarigo-biro niitoaco.⁷ Teeré niipetirare tiidutíya, “cūā wapa chuoýa” jīi-ña manirå niiärö jīigū.⁸ Maríya wederare wéepeoro booa. Nemo-rô maríya wii macäräpere wée-peoro booa. Wéepohera cūā “Je-sús dutirére tiiáda” jīirira niipa-cara, “cūū dutirére tiinemória” jīiråno niiyá. Jesuré padeohéra nemorô ñañarå niicua.

⁹ Wapewia numiärē tiiápuno-âdarare biiro biigónoré jóatuya: Bucúo sesenta cūmarí nemorô chogóre, sícürê manuctimirigo-re jóatuya.¹⁰ Basocá “coo ñurö tiiyo” jīñorigo niiärö; coo põa-re ñurö masörigo niiärö; basocá cooya wiipu jeari, ñurö tiirígo niiärö; Jesuré padeoráre tiiápuri-go niiärö; ñañarö netörârë tiiápuri-go niiärö; ñuré apeyenó tiiru-cúrgo niiärö.

¹¹ Wapewia numiā mamarárë jóaturijána. Apetó tiirá, Cristoye-re tiidugáro nemorô ûmumena niidugara, manuctidugacua.¹² Cūā “Cristoye dícre tiiáda” jīiriguere tiidúra, cūā basiro wa-pa chocúa.¹³ Wiseripá dícu wáa-ra, daderá posacua. Daderá dícu

posaricua; quetipíra posacua. Äpérärë niipetire cūayere sāñá, wedeseya manirénorë wedepati-cua.¹⁴ Teero tiigú, wapewia numiā mamarârë niiránorë manucti-ri booa súcä. Pónacutíaro. Cūaye wiseri macärârë ñurö ñanun-seearo. Cūā teero tiirí, marírë iñatutira “cūā ñañaré tiiýa” jīimasi-ricua.¹⁵ Siquérä wapewia numiā Cristoyere tiidútoa, Satanás boo-répere tiirá tiiayira.

¹⁶ Jesuré padeogú o padeogó cūaya wedego wapewiore tiiápuro. Jesuré padeorí põna macärârë cotedutirijäärö. Teero tiirá, äpérärë wapewia numiā tiiápuya manidójäräpere tiiápumasäda-cua.

¹⁷ Butoá dutirá mûärë ñurö dutiráre äpérär nemorô padeoró booa. Butoá dutirá mûärë Cōāmacüye buerápere toorá nemorô mûä chorémena tiiápuro booa.¹⁸ Cōāmacüye queti jóaripupu tee maquérë queorémena jīiá: “We-cu trigore wâniárrí, useropu tuu-sári betore tuusárijána. Yaadugagú, yaaaro”. Aperopá jīiá: “Padegúre cūū paderé wapa wapatíro booa”.

¹⁹ Butoá menamacüre sícü wedesärí, tħorijána. Pharâ, iñiárrí ñinari ra wedesârîpu, tħoyá.²⁰ Cūā ñañaré tiirucúrare niipetira ñinacoropu tutiya, äpérär cuiaro jīigú.

²¹ Cōāmacü ñinacoropu, mari-Öpú Jesucristo ñinacoropu, ánge-lea cūū beserira ñinacoropu muu-rë dutia: Yuh muurë tiidutírere

niipetirare sīcārībíro tiiyá. Muuh tūsará dícure ãñurō tiirjāna. ²²Cōāmacüye padedarare sōne-coadari suguero, ãñurō iñaña muuh iñamasíremena potocóro manirō. Muuh ñañaré tiiráre bese-gu, cāñ tiiróbirora tiigú niisotoa-peoboci.

²³Muuhre páaga pūnirī, oco dícu sínirjāna. Vino péero siniñá. Nañrō diagu wāmecutia muuh.

²⁴Siquéraré cāñ ñañaré tiiré masínotooa, cāñrē cāñ ñañaré wapa ticoadari suguero. Ápérá-pére cāñ ñañaré tiiré too síropu masínoādacu. ²⁵Teerora ãñurō tiirécā máata masínoā. Apeyé ãñurō tiiré masína manipacáro, bauhéropu niidoa tiirícu.

6 ¹Jesuré padeorá padecotera cāñrē dutiráre bayiró padeorémena iñarō booa. Cāñ teero tii-rí, Cōāmacürē, marí buerére ápér-á ñañarō wedesericua. ²Cāñrē dutirá Jesuré padeorá niirī, bayiró cāñrē padeoró booa. “Marí tii-róbiro Jesuré padeorá niiā” jíipacara, “marírē duti netōnucámasíriya” jírijárō booa. Toorá tiinemósāñu cāñ dutirére ãñurō padecotero booa. Cāñ biiro padecotera, cāñ tiiróbiro padeorá, cāñ mañrárē tiiápura tiiíya. Teeré bue, wācütutuare ticoya cāñrē.

Meréa buerá tiiré

³Sicu muuhre meréa buegúno marí Ópü Jesucristoye ãñuré buerére padeoríqui. “Cōāmacü boorére tiirucújāna” jíi buerére

booríqui. ⁴“Ápérá nemorō masígú niiā” jíi wācūpacu, masírido-jāqui. Basocá wedesercörö “nii-ria” jíirucuqui, cāmerítitudugagu. Teeména cāmerí iñatutire, cāmerí iñadugahere, ñañarō buijáre, ápéraré ñañarō wācure wáanucáa. ⁵Cāñ ñañaré dícu wācūru-cura, diamacé maquérē masíhē-rā, cāmerítuticua. “Cōāmacüyere padera, pairó wapatáadacu”, jíi wācūcua. Cāñoré bapacutirijána. ⁶Cōāmacüyere ãñurō padera, ãñuré peti chotóaa. Teerora niiā, marí chorémena usenirī. ⁷Marí atibárecopure bauára, apeyenó néeatiriwu; diaracá, apeyenó néewaricu. ⁸Marí suti choréme-na, yaaré chorémena useniáda. ⁹Pee chodugára ñañaré tiidugá-rere nuçárícu. Satanás cāñrē máata diocómasíqui. Cāñ boone-mósare maqué dícure wācūcua. Tee maquérē bayiró wācürémena ñañarō netō, ñañarō tiinóādacua. ¹⁰Niyeru bayiró peti ugaripéare-mená niipetire ñañaré niinucáa. Ápérá niyeru boonemosáremena Jesuré padeorére duujácua. Tee-ro tiirá, cāñ catirí bñorecore ñaña-rō netócuá.

Pablo Timoteore ãñuré tiidutírigue

¹¹Muuhpeja Cōāmacürē ãñurō maigü, tee niipetirere boosáári-jāna. Biirope tiiyá: Ñurére tii-rucújāna; Cōāmacü boorére tii-rucújāna; cāñrē padeoyá; cāmerí mañá; ñañarō netópacu, wā-

cūtutuaya; āpērārē āñurō tiirucýa. 12 Muñ tutuaro jeatuarto wācūtutua, Cõāmacãrē padeorucújäña. Catiré petihérere duuríjäña. Cõāmacã catiré petihére ticogá muñrē beserigu niiwí. Pañ tuocóropu muñ Jesuré padeorére wedewa. 13 Cõāmacã niipetirare catiré ticogá iñacoropu, teero biiri Jesucristo cãñ niirectirere Poncio Pilatore wederigü iñacoropu muñrē tii-dutía: 14 Ywa dutiré niipetirere wasoró maniró wedeya. “Cãñ wapa choi” jíñña manigü niiña, téé marí Ópü Jesucristo putua-atiripu. 15 Cõāmacã queorí bu-reco jeari, Jesús pñtuaatigüda-qui. Cõāmacã añunetõjõágü niiñ; cãñ sícürä niipetirare duti-gá niiñ. Ópärä Ópü niiñ. 16 Cãñ sícürä catirucugü peti niiñ. Cãñ bayiró asibatégu niirópu sícä basocá jeamasíriqui. Sícä cãñrë iñariyigu; cãñrë iñaña maniä. “Cãñrë niipetira padeoáro; cãñ tiidugárere tiirucújäqui” jíñärö niipetira. Teerora niiärö.

17 Pee apeyé chorá “āpērã nemoró niiä” jíñrijääärö. Cãñ chorémena “āñurō wáaadacu” jíñ use-nirijääärö. Cãñ choré petijõäada-cu. Teero jíñrõno tiirá, “Cõāma-cãmena añurō wáaadacu” jíñ use-niärö. Cõāmacã marírë niipetire marí chorére ticoi, useniärö jíñ-gü. 18 Pee apeyé chorá añuré tii-áro; pee añurō tiirére choáro. Cãñ chorémena tiiápuaro. 19 Cãñ teero tiirí, Cõāmacã pñtopu cãñ-ye añuré niiädacu. Toopá niiré petirícu. Teero tiirá, catiré petihére búaádacua.

Dutiyaponorigue

20 Timoteo, Cõāmacã muñrë wededutigü cûñriguere añurō tii-yá. Atibáreco maquë wedesere búri niirére tuoríjäña. Noo booró bueämajärärë tuoríjäña. Cãñ “masiä” jíñré masiřé peti mee niiä. 21 Siquérä tee masiřé bue-rá Jesuré padeomíriguere duujä-rira niiwã.

Cõāmacã muñrë añuré ticoaro. Nocõrörä niiä.